

ایران
۱۱ ۵۸۳۹ ۱۹
I.R. IRAN

عدد و رقم

آیا می‌دانید؟ در گذشته‌های خیلی دور انسان‌ها فقط می‌توانستند تا ۳ بشمارند. آن‌ها برای عددهای بیشتر از ۳ می‌گفتند خیلی. بعد از مدتی، عدد بعد از ۳ را می‌گفتند یکی بیشتر از ۳، ۲ تا بیشتر از ۳، ۳ تا بیشتر از ۳ و هفت را می‌گفتند خیلی.

عدد و شمارش

در شکل روبه‌رو چند توپ است؟ بشمارید و بنویسید.

۲۱

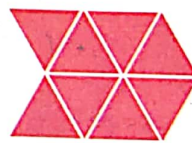
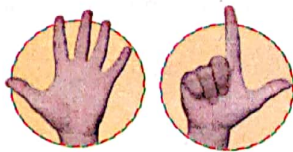
از چه راهی استفاده کردید تا شمارش توپ‌ها دقیق و درست باشد؟ علامت‌گذاری در این مورد با بقیه‌ی هم کلاسی‌ها گفت‌وگو کنید. می‌توانید روی هر توپ یک علامت بزنید تا در شمارش آن‌ها به اشتباه نیفتید. اگر به جای تصویر، توپ‌ها را در اختیار شما می‌گذاشتند، چطور می‌شمردید؟

در شمردن اشیا یا اشکال باید آن‌ها را به ترتیب بشمارید. هر کدام از آن‌ها را فقط یک بار شمارش کنید. آخرین عددی که بیان کردید، تعداد اشیا یا اشکال را نشان می‌دهد.

هر کدام از شکل‌ها چه عددی را نشان می‌دهند؟

IIII III

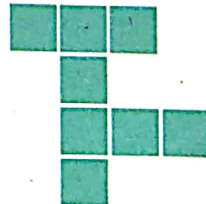
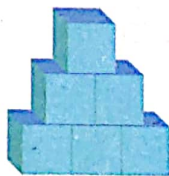

کار در کلاس

۱

۷

۱

۶

۶

۷

۱۰

۷

این فعالیت را دو نفره انجام دهید. یک نفر نام شکل‌ها را بگوید و نفر دوم چوب خط بکشد. در پایان با شمارش چوب‌خط‌ها، تعداد هر شکل را بنویسید.

	۴		۸	
۷	۵		۶	۶

جدول شگفت‌انگیز زیر را کامل کنید.

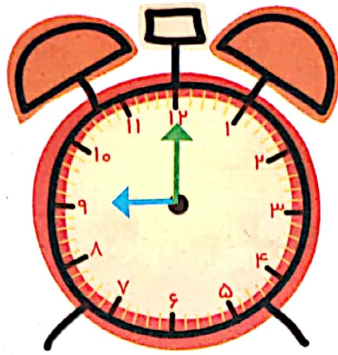
۳	۱	۲	۸	۷	۵	۴	۹	۶
۵	۶	۷	۱	۴	۹	۳	۸	۲
۴	۸	۹	۲	۶	۳	۵	۱	۷
۷	۵	۱	۹	۳	۶	۲	۴	۸
۹	۲	۸	۵	۱	۴	۶	۷	۳
۶	۳	۴	۷	۸	۲	۱	۵	۹
۲	۴	۵	۶	۹	۷	۸	۳	۱
۱	۷	۶	۳	۵	۸	۹	۲	۴
۸	۹	۳	۴	۲	۱	۷	۶	۵

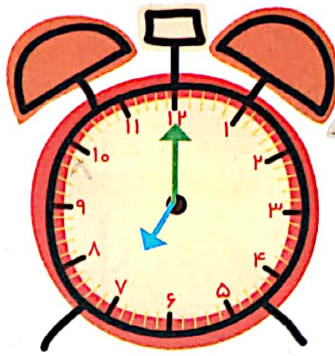
۱- هر شکل چه ساعتی را نشان می دهد؟

۵

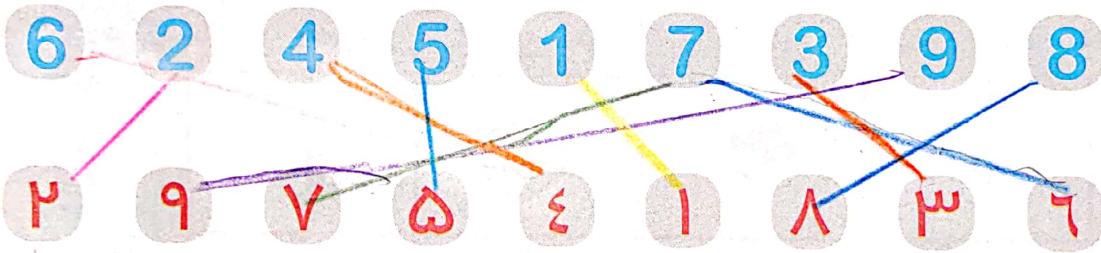
۹

۷

۲- با خط کش عددهای مثل هم را به هم وصل کنید.

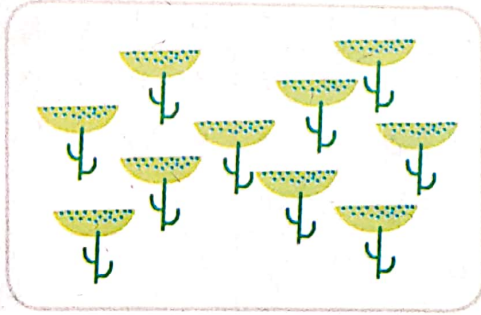
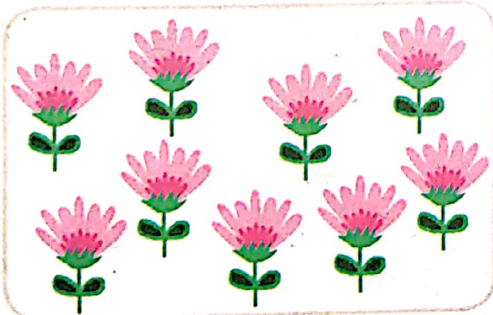
۳- در جای خالی عدد مناسب بنویسید.

۷   ۸   ۹   ۱۰

۱   ۲   ۳   ۴   ۵   ۶

حدس بزن

حدس بزنید در کدام شکل تعداد گل ها بیشتر است؟

با توجه به شکل بالا عبارت زیر را کامل کنید و از دو طرف بخوانید:

۹ < ۱۰

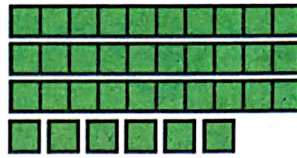
دسته‌های ده تایی و یکی

با توجه به شکل جدول‌ها را کامل کنید :

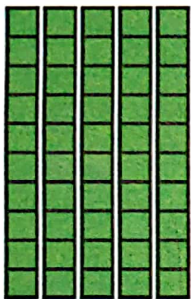
ده تایی	یکی
۴	۵

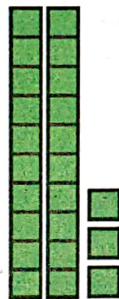
ده تایی	یکی
۳	۶

فعالیت

ده تایی	یکی
۵	۰

ده تایی	یکی
۲	۳

نوشتن عددها را ادامه دهید:

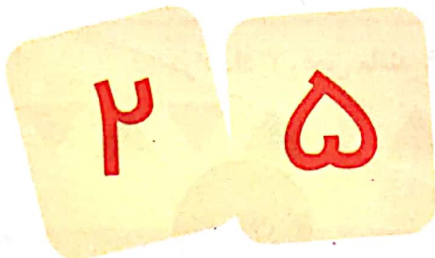
۱۰ - ۲۰ - ۳۰ - ۴۰ - ۵۰ - ۶۰ - ۷۰ - ۸۰ - ۹۰

ده - بیست - سی - چهل - پنجاه - شصت - هفتاد - هشتاد - نود

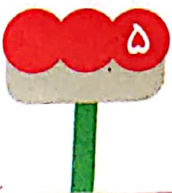
کار در کلاس

کارت‌های عدد را که معلم به شما می‌دهد، نگاه کنید. ۲ تا از آن‌ها را بردارید و کنار هم بگذارید تا یک عدد درست شود. عدد درست شده را بخوانید: بیست و پنج

فعالیت

همین کار را به صورت ۲ نفره انجام دهید. یکی عدد بسازد و دیگری عدد را بخواند.

۱- برای شمارش شکل‌ها، دسته‌های ده تایی جدا کنید و با کامل کردن جدول، تعداد شکل‌ها را بنویسید.

ده تایی	یکی
۲	۷

به حروف بیست و هفت
به عدد ۲۷

۲ ده تایی و ۳ یکی را به صورت ۲۳ می‌نویسیم و می‌خوانیم: بیست و سه عدد ۴۷ یعنی ۴ ده تایی و ۷ یکی. می‌توانیم این عدد را در جدول قرار دهیم.

ده تایی	یکی
۴	۷

به عددهای ۲۳ و ۴۷ عددهای ۲ رقمی می‌گوییم. رقم‌های هر کدام را نام ببرید.

۲- با رقم‌های ۳ و ۵ هر چقدر می‌توانید عدد دو رقمی بنویسید.

۳۵ ۵۳

۲ عدد دو رقمی نوشتید یا ۴ عدد دو رقمی؟ توضیح دهید و در این مورد در کلاس گفت‌وگو کنید. حالا با رقم‌های ۷ و ۴ عددهای دو رقمی بنویسید.

در اعداد ۲ رقمی مانند ۵۹، رقم ۹ را رقم یکان و ۵ را رقم دهگان می‌نامیم.

رقم دهگان

ده تایی	یکی
۵	۹

رقم یکان

رقم دهگان

رقم یکان

۸۳

۱- نوشتن عددها را ادامه دهید و جاهای خالی را کامل کنید.

۷۳ _ ۷۴ _ ۷۵ _ ۷۶ _ ۷۷ _ ۷۸ _ ۷۹ _ ۸۰ _ ۸۱ _ ۸۲

سی و هشت - سی و نه - چهل - چهل و یک - چهل و دو - چهل و سه - چهل و چهار

۵۴ _ ۵۵ _ ۵۶ _ ۵۷ _ ۵۸ _ ۵۹ _ ۶۰ _ ۶۱ _ ۶۲

۲- با رقم‌های ۳ و ۷ عددهای دو رقمی بنویسید.

۳۷   ۳۸   ۴۴   ۷۷

۳- جاهای خالی را کامل کنید.

دهگان	یکان		دهگان	یکان		دهگان	یکان	
۷	۱	۷۱	۴	۹	۴۹	۵	۳	۵۳

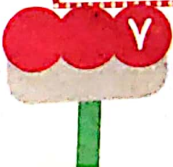
۴- عددهای دو رقمی را به عدد و حروف بنویسید.

رقم یکان ۴ و رقم دهگان ۷: ۷۴ - هفتاد و چهار
 رقم یکان ۳ و رقم دهگان ۵: ۵۳ - پنجاه و سه
 رقم یکان ۵ و رقم دهگان ۵: ۵۵ - پنجاه

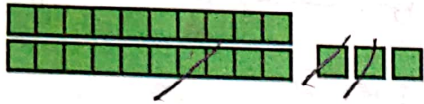
۵- یک عدد ۲ رقمی بنویسید که رقم یکان آن ۴ و رقم دهگان آن ۳ تا بیشتر از رقم یکان باشد. (۷۴)

دهگانی	یکانی
۷	۴

الگویابی کن

۱- علی ۲۳ تا کتاب دارد. ۱۲ تا از آن‌ها کتاب داستان و بقیه کتاب علمی است. علی چند کتاب علمی دارد؟

(در این جا به جای کتاب از مربع استفاده کرده‌ایم.)

علی ۱۱ کتاب علمی دارد.

۲- زهرا ۳۷ عکس دارد. ۲۳ تا از عکس‌ها رنگی و بقیه سیاه و سفید هستند. زهرا چند عکس سیاه و سفید دارد؟

زهرا ۱۴ عکس سیاه و سفید دارد.

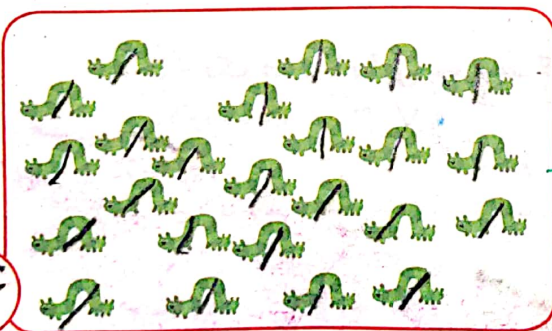
۳- شکل زیر چه عددی را نشان می‌دهد؟ با رسم شکل پنجمین عدد بعد از آن را بنویسید.

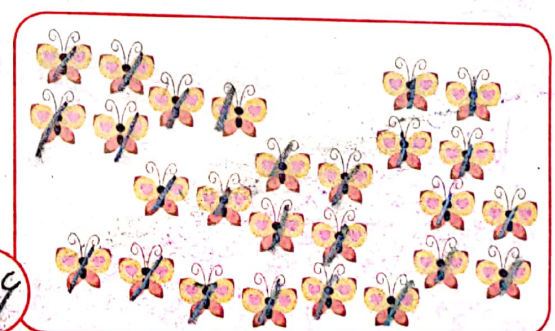
۱۸ مثلث

حدس بزن

در کدام قسمت تعداد شکل‌ها بیشتر است؟ بزیند.

۲۴

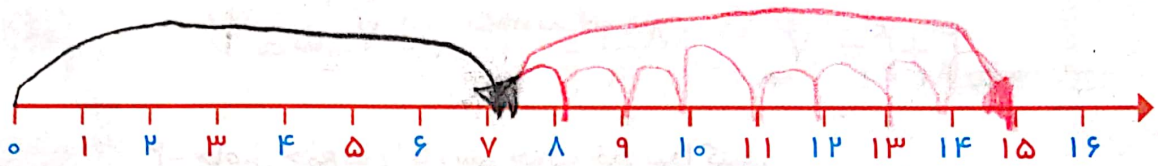
۲۶

حالا شکل‌ها را بشمارید. آیا حدس شما درست بود؟

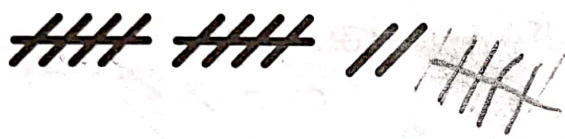
یکی از راه‌های حل کردن مسئله کشیدن شکل مناسب است. برای این کار لازم نیست شکل‌های مسئله نقاشی شود، می‌توان از شکل‌های ساده استفاده کرد.

۱- امروز روز هفتم ماه است. ۸ روز بعد، چه روزی از ماه است؟ ۱۵ ماه است.

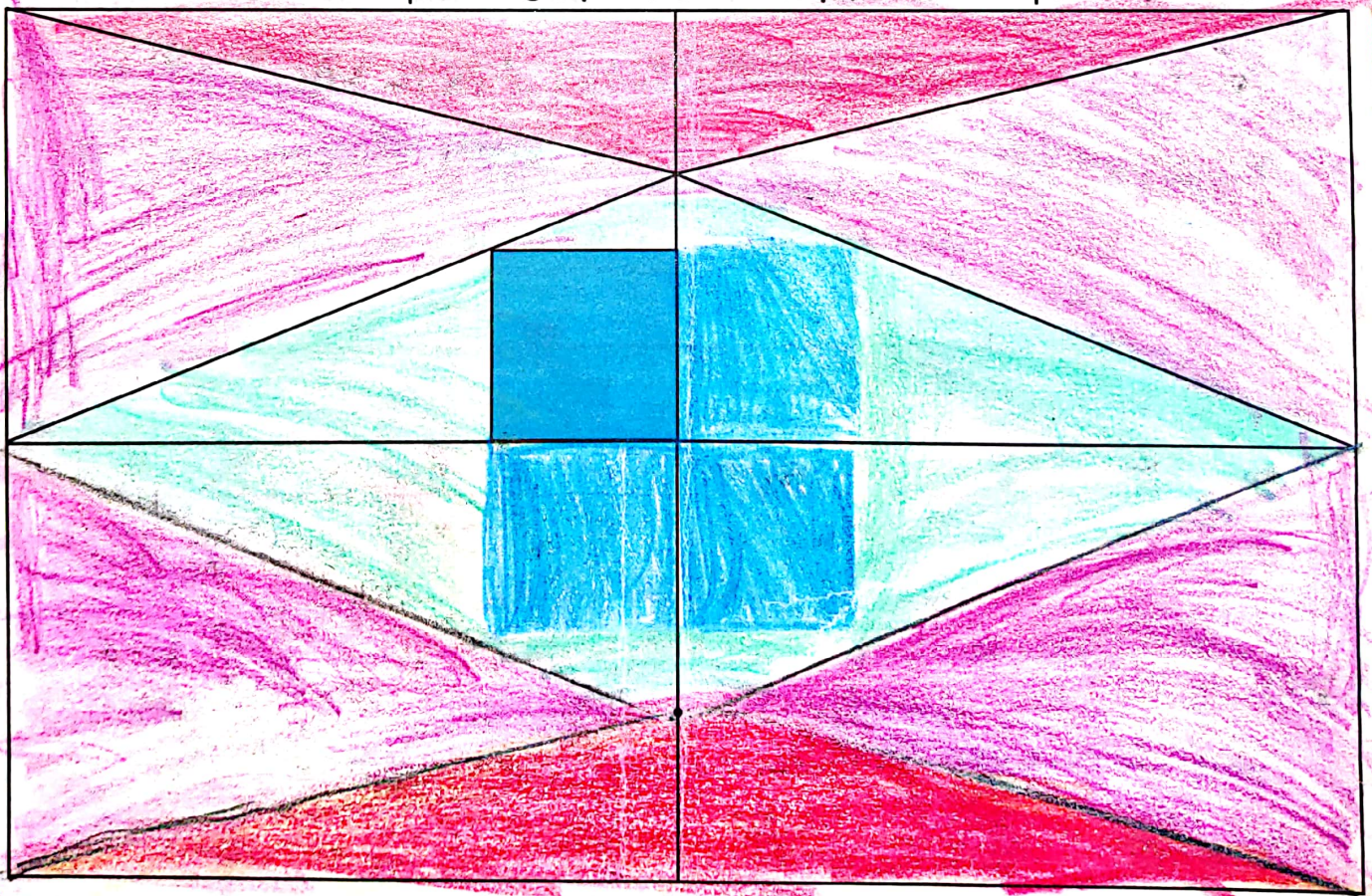

۲- سینا ۱۲ کتاب دارد. امروز ۵ تا کتاب دیگر خرید. حالا چند کتاب دارد؟ ۱۷ کتاب دارد.

کامل کن

سه قسمت دیگر شکل را مانند قسمت داده شده با خط کش یا شابلون کامل کنید؛ طوری که اگر شکل را از روی خطها تا کنیم، قسمت‌های چپ و راست یا بالا و پایین روی هم بیفتند.

برای حل مسئله می‌توان از رسم چوب خط یا محور هم استفاده کرد.

جمع و تفریق

۱- حاصل جمع و تفریق‌ها را با انگشتان خود به دست آورید.

$4 + 3 = 7$ $3 + 4 = 7$ $8 - 4 = 4$ $7 - 5 = 2$

۲- حاصل جمع‌ها را با رسم چوب خط پیدا کنید.

$7 + 8 = 15$

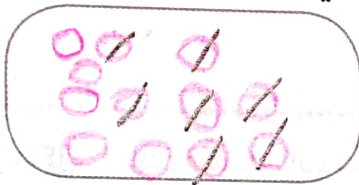
$6 + 6 = 12$

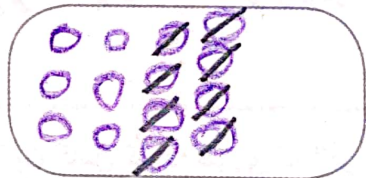
فعالیت

۳- حاصل تفریق را با رسم شکل پیدا کنید.

$12 - 7 = 5$

$14 - 8 = 6$

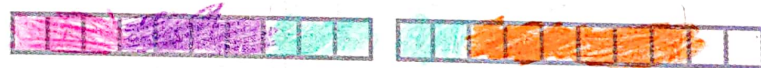

۴- حاصل جمع‌ها را با رنگ کردن مربع‌ها به دست آورید.

$4 + 6 + 7 = 17$

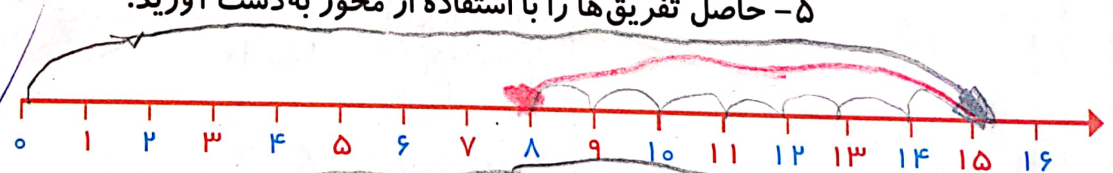

$3 + 4 + 5 + 6 = 18$

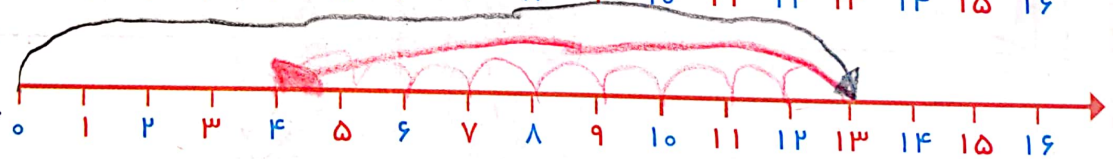

۵- حاصل تفریق‌ها را با استفاده از محور به دست آورید.

$15 - 7 = 8$

$13 - 9 = 4$

در کلاس اول دبستان روش‌های مختلفی را برای پیدا کردن حاصل جمع و تفریق یاد گرفتید. در فعالیت بالا این راه‌ها یادآوری شده است.

حاصل جمع‌ها و تفریق‌های زیر را از هر راهی که دوست دارید، به دست آورید.

$6 + 7 = 13$

$14 - 8 = 6$

$8 + 9 = 17$

$11 - 5 = 6$

کار در کلاس

فعالیت

۱- این فعالیت را به صورت دو نفره انجام دهید. ۷ مهره (یا هر چیز دیگر) را روی میز بگذارید. یک نفر تعدادی از آن‌ها را در دست بگیرد. نفر دوم با توجه به تعدادی که روی میز باقی مانده، تعداد مهره‌هایی را که نفر اول برداشته است، پیدا کند. همین فعالیت را برای ۸ و ۹ و ۱۰ مهره تکرار کنید.

۲- در کلاس اول شمارش ۵ تا ۵ تا و ۱۰ تا ۱۰ تا را یاد گرفته‌اید. حالا الگوها را ادامه دهید.

۵, ۱۰, ۱۵, ۲۰, ۲۵, ۳۰, ۳۵, ۴۰, ۴۵, ۵۰, ۵۵, ۶۰
 ۱۰, ۲۰, ۳۰, ۴۰, ۵۰, ۶۰, ۷۰, ۸۰, ۹۰, ۱۰۰

کار در کلاس

حاصل جمع‌ها را به دست آورید.

$$۱۰ + ۲۰ + ۵ = ۳۵$$

$$۵ + ۵ + ۲۰ + ۳۰ = ۶۰$$

$$۱۰ + ۵ + ۲۰ + ۵ + ۳ = ۴۳$$

$$۲ + ۵ + ۲۰ + ۱۰ + ۵ = ۴۲$$

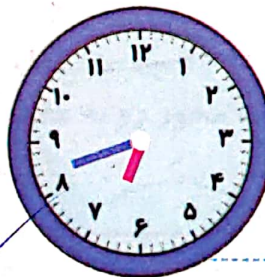
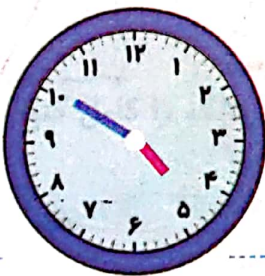
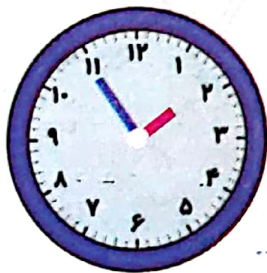
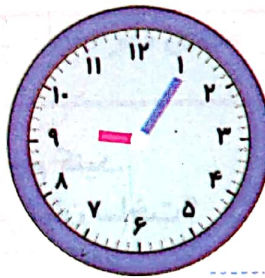
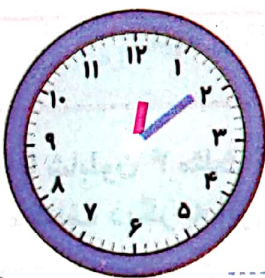
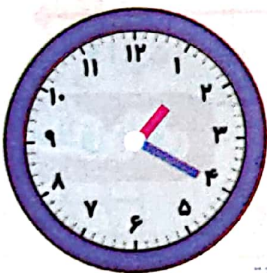
$$۴۰ + ۵ + ۱۰ + ۵ + ۵ = ۶۵$$

$$۳ + ۴ + ۱۰ + ۲۰ + ۵ + ۵ = ۴۷$$

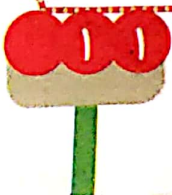
$$۱۰ + ۵ + ۲۰ + ۵ + ۳۰ + ۵ = ۷۵$$

ساعت از چند گذشته است؟

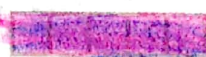

حدس بزن

ساعت به چند مانده است؟

۱- با استفاده از دو مداد رنگی آبی و سبز، مربع‌ها را به روش‌های مختلف رنگ کنید و مانند نمونه جمع بنویسید.

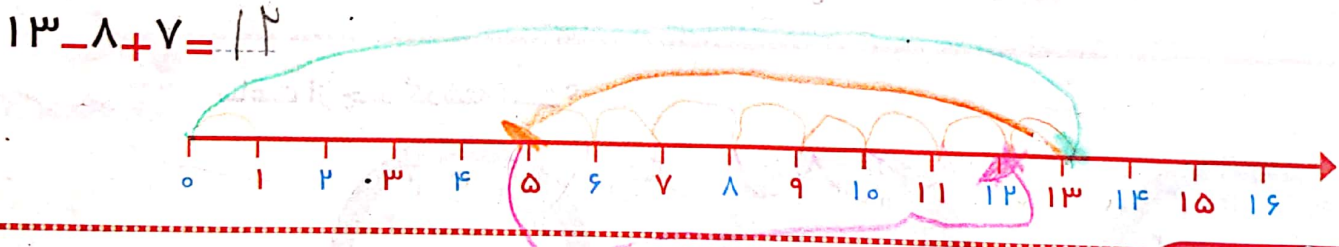
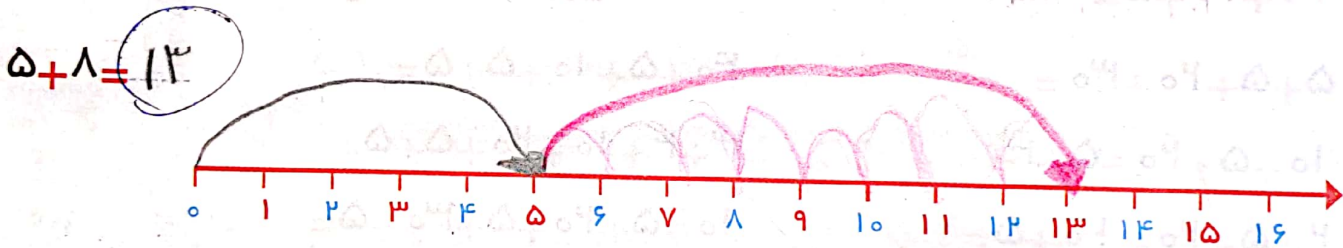
	$5 + 2 = 7$		$5 + 2 = 7$
	$3 + 4 = 7$		$5 + 2 = 7$
	$4 + 3 = 7$		$3 + 4 = 7$
	$2 + 5 = 7$		

۲- با استفاده از ۳ مداد رنگی مختلف مربع‌ها را رنگ و جمع مربوطه را کامل کنید.

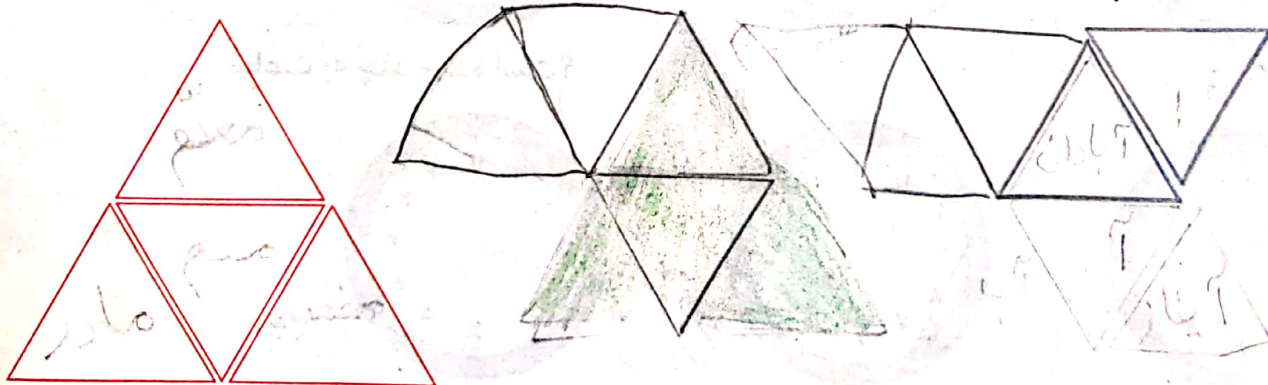
	$3 + 3 + 3 = 10$
	$4 + 4 + 2 = 10$
	$5 + 3 + 2 = 10$

۳- حاصل هر عبارت را با استفاده از محور پیدا کنید.

خلاق باش

مانند نمونه با شابلون ۴ مثلث کنار هم رسم کنید. چند شکل مختلف دیگر به این ترتیب می‌توان ساخت؟

شمارش چند تا چند تا

طبقه‌ی اول

۱- با چینه‌ها ساختمان بسازید. هر طبقه با ۴ چینه درست می‌شود.

- ۸ ساختمان ۲ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟
  - ۱۲ ساختمان ۳ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟
  - ۱۶ ساختمان ۴ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟
  - ۲۰ ساختمان ۵ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟
- حالا الگوی عددی زیر را کامل کنید.

فعالیت

۴, ۸, ۱۲, ۱۶, ۲۰

۲- حالا هر طبقه ساختمان را با ۶ چینه درست کنید. ساختمان سازی را تا طبقه‌ی پنجم ادامه دهید و به کمک آن الگوی عددی را کامل کنید.

۶, ۱۲, ۱۸, ۲۴, ۳۰

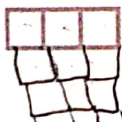
۳- الگوی عددی زیر را کامل کنید.

۷, ۱۴, ۲۱, ۲۸, ۳۵

همین فعالیت را می‌توانید با رسم شکل یا چوب‌خط انجام دهید. برای مثال شما می‌توانید ۴ مربع برای طبقه‌ی اول بکشید. برای پیدا کردن عدد دوم ۴ تا مربع دیگر کنار آن بکشید و سپس همه‌ی مربع‌ها را بشمارید تا عدد دوم الگو پیدا شود. به همین ترتیب کار را ادامه دهید.

۱- الگوی عددی زیر را با رسم شکل کامل کنید.

۳, ۶, ۹, ۱۲, ۱۵

۸, ۱۶, ۲۴, ۳۲

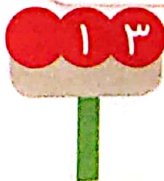
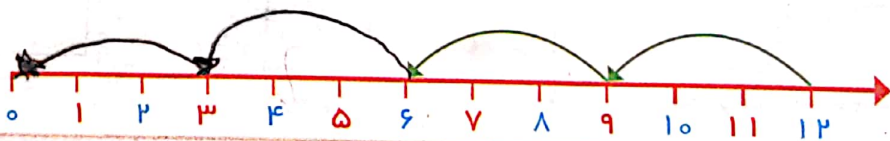
کار در کلاس

۲- عدد بعدی را با رسم چوب‌خط پیدا کنید.

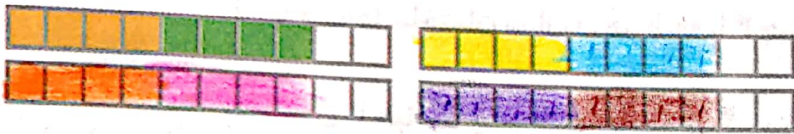
///

۳- با کمک محور رو به عقب بشمارید و الگو را کامل کنید.

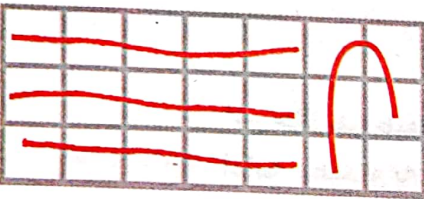
۵, ۳, ۶, ۹, ۱۲

یکی از دانش آموزان برای شمارش ۴ تا ۴ تا، مربع‌ها را با استفاده از مداد رنگی‌های مختلف رنگ کرده و آن‌ها را شمرده است. شما با ادامه دادن رنگ‌ها الگوی شمارش را کامل کنید.

۴, ۸, ۱۲, ۱۶, ۲۰, ۲۴, ۲۸, ۳۲, ۳۶, ۴۰

هر کس برای شمارش روشی دارد. برای مثال یکی از دانش آموزان برای شمارش تعداد خانه‌های شکل رو به رو، دسته‌های ۵ تایی جدا کرده و تعداد را به دست آورده است.

او برای دسته‌بندی از رسم خطوط روی خانه استفاده کرده است.

۲۱

حالا شما با روش خود تعداد خانه‌های شکل‌های زیر را بشمارید و کنار آن بنویسید.

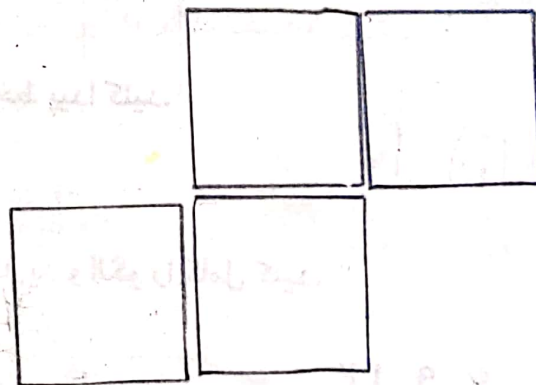
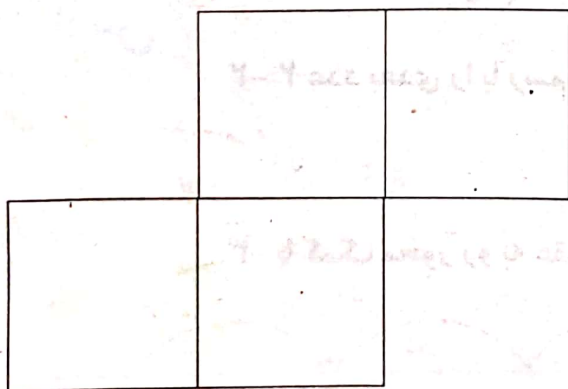
۲۸

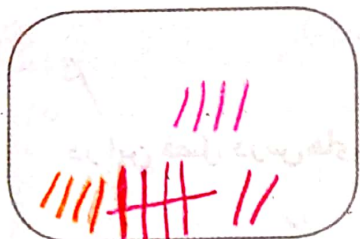
۳۲

با شابلون و رسم ۴ مربع شکل بسازید.

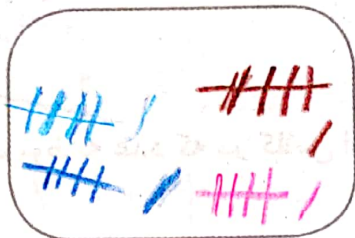
خلاق باش

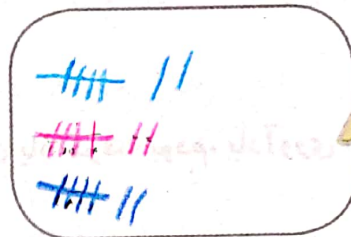
۱- حاصل جمع‌های زیر را به دست آورید. (از رسم شکل یا چوب خط استفاده کنید).

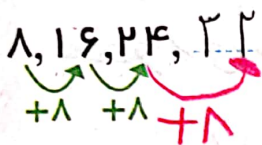
$$4 + 7 + 4 = 15$$

$$6 + 6 + 6 = 18$$

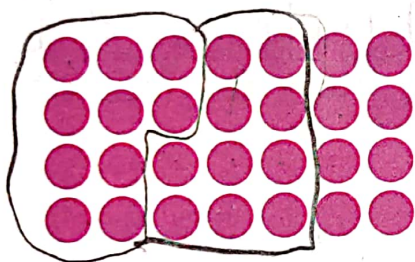
$$7 + 7 + 7 = 21$$

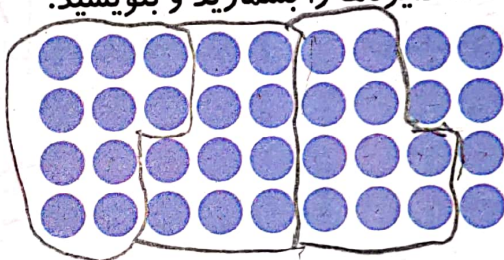
۲- در شمارش ۸ تا ۸ تا عدد بعد از ۲۴ را پیدا کنید.

۳- در شمارش ۵ تا ۵ تا، عدد قبل از ۴۰ چند است؟

۴- تعداد دایره‌ها را بشمارید و بنویسید.

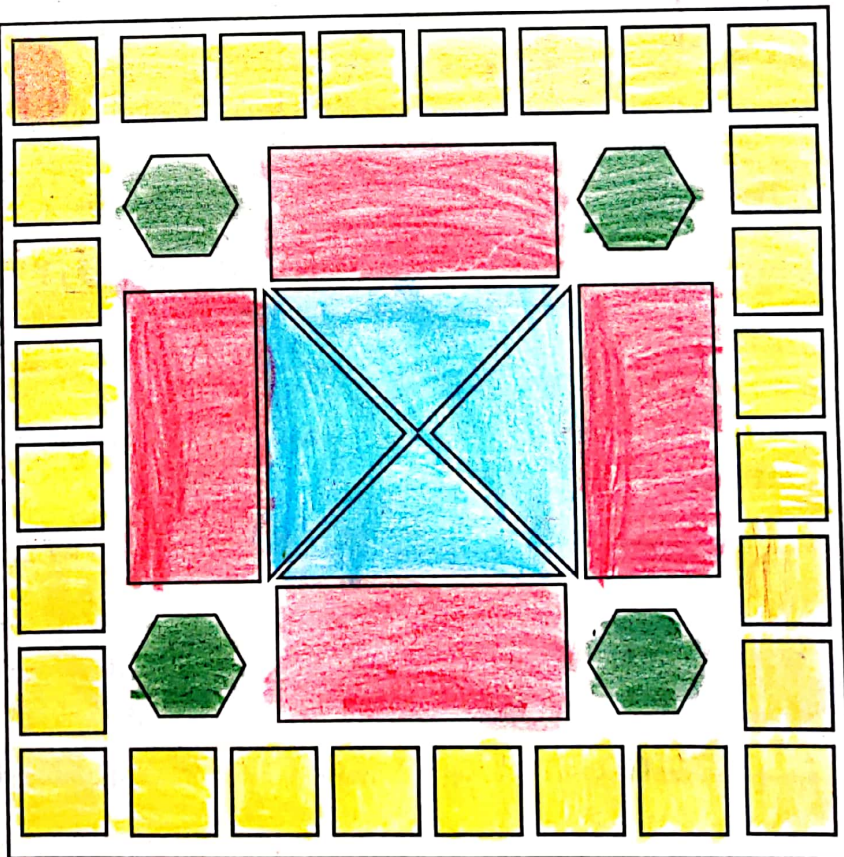
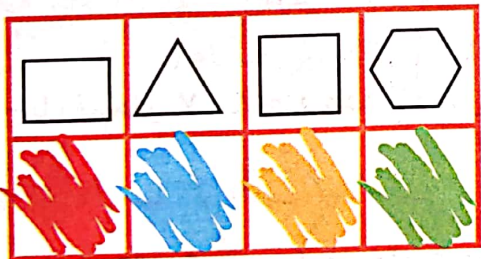

۲۸

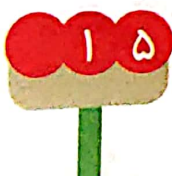

۳۶

۵- با توجه به راهنما، شکل را رنگ کنید.

مدیریت مدرسه
۷/۲۸

مرور فصل

فرهنگ نوشتن

در این فصل درس‌های مربوط به عدد که در کلاس اول یاد گرفته بودم، یادآوری شد.

یادم آمد که: چگونه حروف را بنویسیم و بنویسیم

چجوری ساعت بنویسیم و یادم آمد که چجوری تفریق

جمع کنیم یادم آمد که با شابلون و رسم نمی‌توانستیم

یادم آمد که ماهیها، شکل را چجوری رنگ کنیم

تمرین

۱- با رقم‌های ۷ و ۸ چند عدد ۲ رقمی می‌توان نوشت؟ آن‌ها را بنویسید.

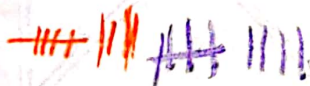
۸۸ - ۷۷ - ۷۸ - ۸۷

۲- با رقم‌های ۶ و ۰ و ۱ هر چند تا عدد ۲ رقمی که می‌توانید، بنویسید.

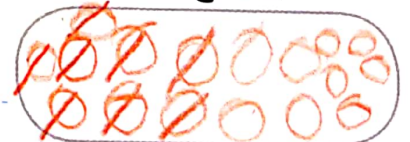
۶۶ - ۶۱ - ۰۱ - ۱۰ - ۱۱

۳- حاصل جمع و تفریق را با هر روشی که می‌خواهید، پیدا کنید.

$$۸ + ۹ = ۱۷$$

$$۱۷ - ۸ = ۹$$

۴- جمع‌ها را کامل کنید.

$$۵ + ۵ = ۵$$

$$۲ + ۳ = ۵$$

$$۴ + ۱ = ۵$$

$$۱ + ۴ = ۵$$

$$۳ + ۲ = ۵$$

$$۵ + ۰ = ۵$$

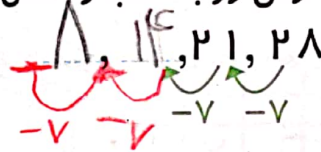
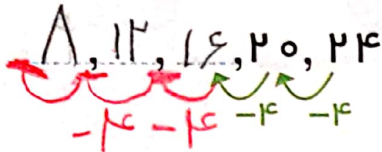
۵- ۲ دسته‌ی ده‌تایی مداد با ۴ دسته‌ی ده‌تایی را روی هم ریخته‌ایم. به آن‌ها ۷ تا یکی اضافه کرده‌ایم. حالا جدول را کامل کرده و بنویسید چند تا مداد داریم؟

یکان	دهگان
۷	۶

$$20 + 10 + 7 = 37$$

۶ مداد داریم

۶- الگوهای شمارش رو به عقب را کامل کنید.

۷- حاصل جمع‌های زیر را پیدا کنید.

$$8 + 8 + 8 = 24$$

$$9 + 9 + 9 = 27$$

۸- مسئله‌های زیر را حل کنید.

۸ دانش‌آموز در کلاس بودند. ۶ دانش‌آموز دیگر به کلاس آمدند ولی ۳ نفر از کلاس رفتند. حالا چند نفر در کلاس هستند؟

$$8 + 6 - 3 = 11$$

۸ دانش‌آموز آموزش در کلاس ما مانده است

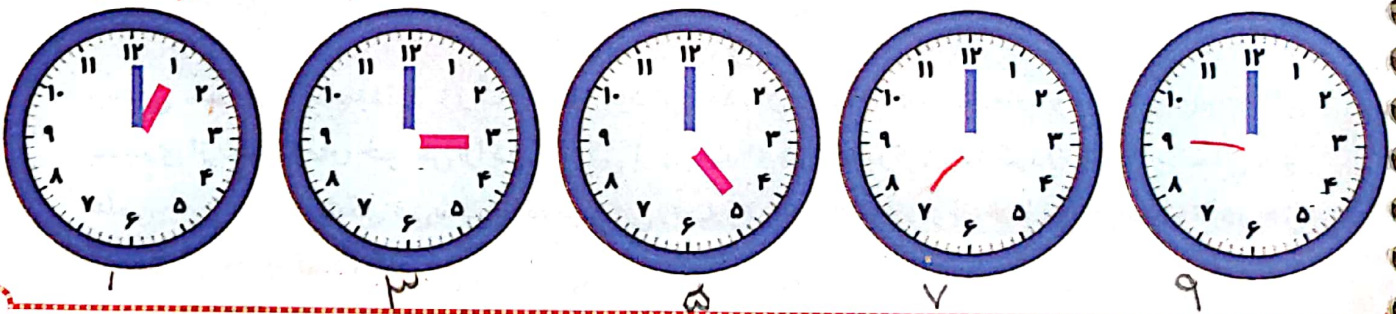
احمد ۳ بسته مداد رنگی ۶ تایی به رنگ‌های زرد، سبز، آبی، قرمز، قهوه‌ای و سیاه داشت. او رنگ‌های سبز و زرد هر ۳ بسته را برداشت. حالا چند مداد رنگی برایش باقی مانده است؟ (این مسئله را با رسم شکل هم می‌توانید حل کنید.)

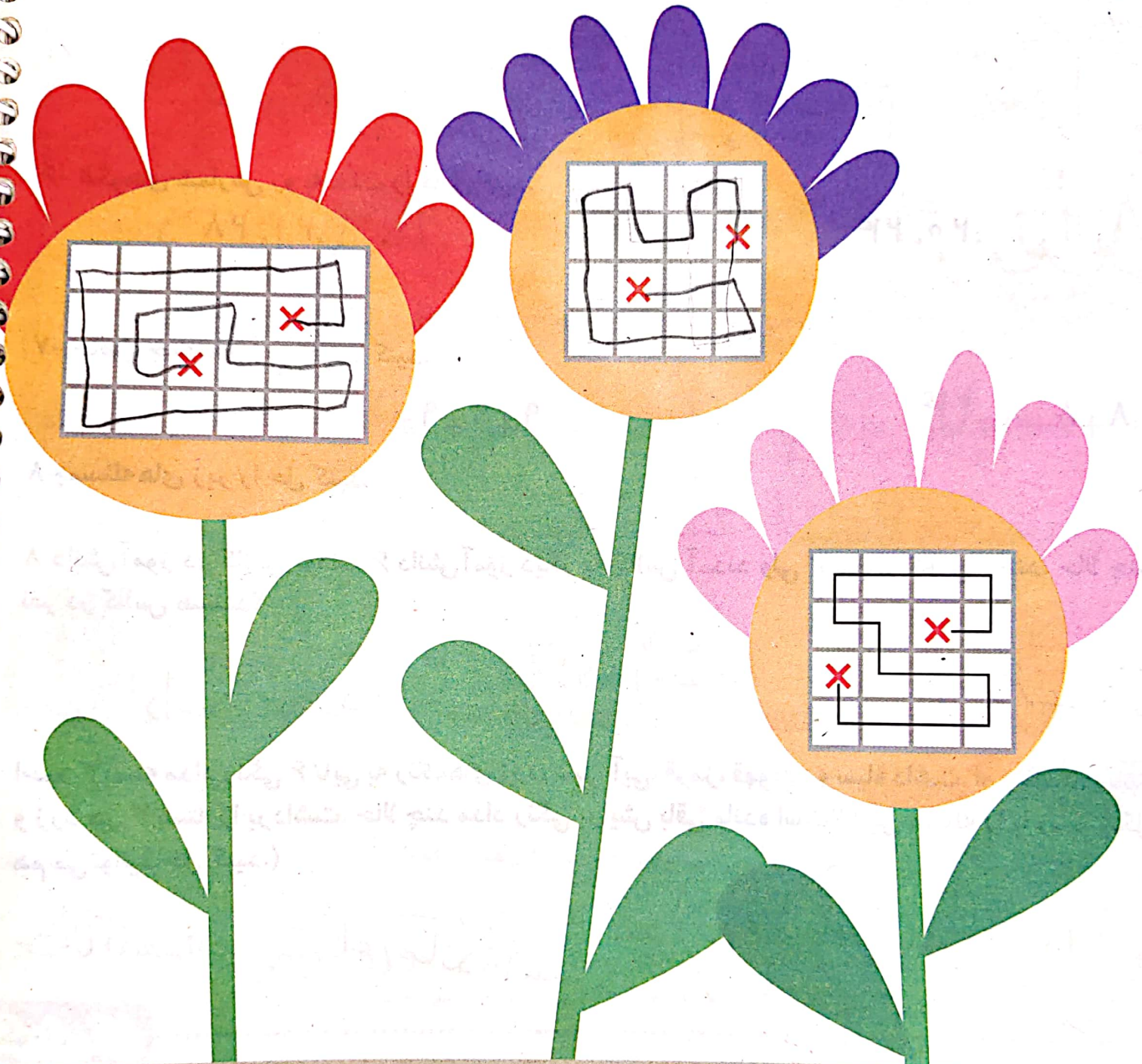
$$6 + 6 + 6 - 6 - 6 = 6$$

الگویابی کن

عقربه‌های کوچک را با توجه به الگوی ساعت‌ها رسم کنید.

مانند نمونه بدون آن که از خانه‌های **X** عبور کنید، با رسم یک خط این دو **X** را به هم وصل کنید؛ به شرط آن که از تمام خانه‌ها عبور کرده باشد.

فرهنگ خواندن

ابوعلی سینا از دانشمندان بزرگ زمان خودش بود. او دانشمندی مسلمان و ایرانی بود. بوعلی بسیاری از علوم زمان خودش را در کودکی آموخت. او هرگاه برای پیدا کردن پاسخ پرسش‌های علمی خود، دچار مشکل می‌شد، به مسجد می‌رفت و نماز می‌خواند و از خدا می‌خواست تا در حل آن مشکل به او کمک کند.